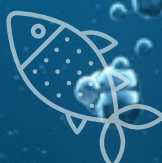

SjømatNorge

SJØMAT 2030

Et blått taktskifte

NORGES UNIKE FORTRINN

Våre rike fiskeressurser, vår lange kystlinje og store sjøarealer har gitt Norge unike fortrinn for høsting og produksjon av mat fra havet. Disse naturgitte vilkårene i kombinasjon med innovativ og industriell utvikling har bidratt til en betydelig og positiv vekst i en rekke kystsamfunn og stigende eksportinntekter til landet.

Høsting fra havet og foredling av sjømat har lange tradisjoner i Norge. Vi har en tusenårig historie som eksportør av bearbejdede produkter basert på våre marine ressurser. Siden 1960-tallet har Norge også bygd seg opp som en ledende havbruksnasjon. Sjømatnæringen vil utnytte disse fortrinnene, og gjennom økt kunnskap om havet og innovasjon høste og produsere mer sjømat på en bærekraftig måte.

Matindustrien er Norges største fastlandsindustri, og sjømatindustrien er igjen en av de største sektorene innenfor matindustrien. Historien om norsk sjømatnæring er også historien om en primærproduksjon som ikke er avhengig av statlige støtteordninger, men som er eksportrettet og i hovedsak lønnsom.

Sjømat basert på fangst

I Norge har vi en god fiskeriforvaltning som er internasjonalt anerkjent for bærekraftig forvaltning av havets ressurser. Den norske fiskeflåten høster av sterke bestander, med relativt lave klimagassutslipp. De øvrige miljømessige fotavtrykkene for fangstbasert sjømat er også små. Alle de store norske fiskeriene er sertifisert gjennom ulike sertifiseringsordninger for å ivareta naturmangfoldet i forbindelse med høsting, og norsk fisk har generelt et godt omdømme i markedene.

Høsting fra ville bestander i havet innebærer imidlertid variasjon og svingninger i sjømatindustriens tilgang på råstoff. En annen sentral utfordring er gode vilkår for handelen med andre land, ettersom over 90% av pro-

duksjonen blir eksportert. Bærekraften i denne delen av sjømatnæringen kan styrkes betydelig ved økt bearbejding i Norge, god utnyttelse av avskjæret fra bearbejdingen samt høsting lenger ned i næringskjeden. Den kunnskapen vi har i Norge kan bidra til bærekraftig høsting og økt matproduksjon i andre deler av verden.

Sjømat basert på havbruk

Sett i forhold til fiskerinæringens historie som strekker seg over generasjoner, er havbruk i Norge av nyere dato. Akvakultur er en naturlig forlengelse og utvikling av fiskeritradisjonene og en globalt voksende matproduserende næring. Med store sjøarealer og god utskifting av rent og temperert vann, har Norge unike fortrinn med tanke på havbruksbasert matproduksjon. Næringen ønsker å utnytte disse fortrinnene, og gjennom videre teknologisk og biologisk utvikling produsere mer sjømat på en bærekraftig måte.

Norge har i dag en posisjon som største produsent land av atlantisk laks, og verdens største havbruksprodusent av marin fisk. Den norske næringen utvikler seg raskt og har verdensledende kompetanse på biologi, teknologi og marked. Norskutviklede løsninger og kompetanse vil bli brukt også i andre deler av verden, og gjerne regioner som har mindre muligheter til å bruke ressurser på forskning og utvikling. Investeringene i den norske havbruksnæringen vil derfor også gi et viktig bidrag til å redusere det miljømessige fotavtrykket globalt og til økt matproduksjon i andre deler av verden.

Det vil være samfunnsmessig riktig å utnytte Norges rike fiskeressurser og våre naturgitte fortrinn til å levere sunn sjømat til en verden som vil ha et økende behov for mattilførsel, samtidig som det er knapphet på dyrkbar jord og klimavennlig energi.

SJØMAT NORGES VISJON

Den norske sjømatnæringen skal være en globalt ledende produsent av sunn mat. Vi skal levere sjømat, marine ingredienser, produksjonskompetanse og teknologi i verdensklasse. Gjennom bærekraftig produksjon og innovasjoner skal norsk sjømatnæring være Norges viktigste bidrag til å nå FNs bærekraftsmål.

SJØMAT 2030

I 2012 la næringsorganisasjonen Sjømat Norge (daværende FHL) frem rapporten «Havbruk 2025 - Hvordan skal verdens fremste havbruksnæring?» I 2013 ble en tilsvarende rapport «Sjømat 2025 - Hvordan skape verdens fremste villfisknæring?» lagt frem. Begge disse rapportene beskrev sjømatnæringens ambisjoner, og hvilke tiltak som burde settes inn for å realisere potensialet. Arbeidet var basert på omfattende prosesser med medlemsbedriftene i Sjømat Norge, og var tett koblet opp mot relevante fagmiljøer.

I ettertid kom en stor offentlig utredning (NOU 2014: 16 Sjømatindustrien — Utredning av sjømatindustriens rammevilkår) og det er levert en melding til Stortinget om sjømatindustrien (Meld. St. 10 (2015-2016)). Likevel er det fortsatt en vei å gå for å realisere mulighetene for økt verdiskaping som ligger sjømatindustrien i Norge.

For havbruksnæringens del var Havbruk 2025 en videreføring av næringens handlingsplan mot rømming (2007) og strategiplanen for håndtering av lakselus (2009) som begge har gitt resultater i form av en klar nedadgående trend i rømming og bedre håndtering av en krevende lakselussituasjon og redusert legemiddelbruk. I løpet av 2017 innførte regjeringen et nytt vekstsystem og forvaltning av 13 produksjonsområder, omtalt som «trafikklyssystemet».

Dette Sjømat 2030-dokumentet beskriver visjon og overordnede målsettinger. Sjømat Norge arbeider videre med en ytterligere konkretisering av tiltak og hvordan næringen bør forvaltes i fremtiden.

Sjømat 2030 vil angi fiskeindustriens- og havbruksnæringens egne målsettinger og tiltak som næringen bør iverksette for å nå disse. Samtidig foreslår vi hvordan myndighetene bør forvalte næringene. Forskning og utvikling, finansiert og utført av både fellesskapet og næringen selv vil være en viktig premiss for å lykkes.

SJØMAT NORGES AMBISJONER OG MÅL

All produksjon av varer og tjenester medfører miljømessige fotavtrykk gjennom bruk av ressurser og gjennom utslipp. At fotavtrykkene til sjømat generelt er lave, fritar ikke næringsaktørene fra å bidra til målsetningen om at menneskelige aktiviteter totalt sett skal være bærekraftige i et globalt perspektiv.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. FNs medlemsland vedtok høsten 2015 i alt 17 bærekraftsmål og 169 delmål frem mot 2030. Målene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling:

Bærekraftsmålene setter miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Disse skal fungere som en felles arbeidsplan for den globale innsatsen for en bærekraftig utvikling for stater, næringsliv og sivilsamfunn. Norge har sluttet seg til FNs bærekraftsmål. Sjømat Norges mål for bærekraft i sjømatnæringen er forankret i disse målene.

FNs matvareorganisasjon (FAO) og Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) peker i rapporten *The Ocean Economy in 2030* på betydning av havet for å løse mange av våre fremtidige globale utfordringer. Hovedpremisset for fremtidig utvikling og vekst av sjømatnæringen i Norge må være at dette skjer på en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig måte.

For sjømat som for alle andre produkter og tjenester må bærekraftig utvikling sees i et helhetlig perspektiv. Dette gjelder også beregning av de miljømessige fotavtrykk, og en strategi for å oppnå en miljømessig bærekraftig utvikling er å utvikle mål og tiltak for reduksjon av fotavtrykkene på produktnivå. Målet om bærekraftig utvikling må sikres i alle ledd i verdikjeden, både fangst, matfiskproduksjon, prosessering og transport.

Med de ambisjoner fiskeri- og havbruksnæringen har vil dette stille

- ytterligere krav knyttet til ressursutnyttelse og at samlet miljøpåvirkning (fotavtrykket) per produsert enhet må reduseres
- ytterligere krav til økt matproduksjon og sysselsetting
- ytterligere krav om en god regulering av næringen, og næringens evne til å tilpasse seg denne

1. Miljø

2. Økonomi

3. Sosiale forhold

En helkjedetilnærming forutsetter en politikk som tar hensyn til alle ledd i verdikjeden herunder en bærekraftig utvikling også for sjømatindustrien i Norge. Den norske sjømatindustrien skal være en kvalitativt ledende produsent av sjømat i et globalt perspektiv, med god lønnsomhet og attraktive arbeidsplasser.

En konkurransekraftig og lønnsom sjømatnæring er avgjørende for å realisere målene om bærekraftig utvikling. Økt bearbeiding av sjømat i Norge bidrar til miljømessig bærekraft gjennom bedre utnyttelse av alt råstoffet i en sirkulær økonomi. Innen havbruk vil bedre ressursutnyttelse og effektiv produksjon medføre det samme. Videre bidrar sjømatnæringen til sosial og økonomisk bærekraft gjennom trygge arbeidsplasser og lokal aktivitet og verdiskaping.

Sjømat 2030 retter innsatsen mot åtte av FNs bærekraftsmål: Bla om!

Sjømat Norge har ambisjon om å bidra til at FN oppnår følgende bærekraftsmål relatert til

miljømessig bærekraft

MÅL 12

Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre

Sørge for bærekraftige forvaltning og effektiv bruk av høstbare ressurser i havet, redusere svinn i produksjons- og forsyningskjeden og i produktutvikling, kontinuerlig ha som målsetning og redusere relevante miljøfotavtrykk.

MÅL 13

Stoppe klimaendringene

Bidra til etterlevelse av Paris-avtalen om reduksjon av klimagassutslipp.

MÅL 14

Liv under vann

Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Bidra til bærekraftig høsting og produksjon, helhetlig forvaltning av de marine ressursene, god dokumentasjon av miljøtilstand og ressursuttak. Høste lenger ned i næringskjeden. Unngå utkast av bifangst og slo.

MÅL 15

Liv på land

Bidra til at bruken av landbaserte ressurser herunder biologiske energikilder ikke forringer landarealer herunder skog. Økt høsting av biomassen fra havet for å bidra til matvaresikkerheten og for å dekke behovet for sjømat, må også ha som formål og redusere presset på landareal, artsmangfoldet og økosystemene på land.

Sjømat Norge har ambisjon om å bidra til at FN oppnår følgende bærekraftsmål relatert til

sosial og økonomisk bærekraft

2 UTRYDDE SULT

MÅL 2

Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring

Det er mangel på sjømat i verden, og mangel på sjømat i kostholdet leder til dårligere folkehelse iflg. WHO. Norge kan bidra med bedre matsikkerhet og bedre ernæring ved økt produksjon av sjømat, bl.a. gjennom høsting fra lavere trofiske nivå, ta vare på alt råstoffet og redusere svinn og utnytte biprodukter som råvare i fiskefôr i samsvar med strategien om en sirkulær økonomi. Dagens eksportvolum dekker det ernæringsmessige sjømatbehovet for mer enn 120 millioner mennesker.

3 GOD HELSE

MÅL 3

Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle

Produksjon av sjømat. (se over)

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

MÅL 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst, sysselsetting og anstendig arbeid

Omfatter også gradvis å bedre utnyttelsen av globale ressurser innenfor forbruk og produksjon. Bidra til attraktive arbeidsplasser, gode arbeidsforhold, lønnsomhet i alle ledd basert på like konkurransevilkår og reguleringer direkte i produksjon og omsetning i tillegg til ringvirkningene både innenlands og i eksportmarkedene. Videre vil bedre utnyttelse av havets ressurser som matkilde bidra til målsetningen. Økt bearbeiding vil føre til økt restråstoff som igjen gir flere arbeidsplasser og verdiskaping.

9 INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

MÅL 9

Innovasjon og infrastruktur

Fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon. Pådriver for utvikling av ny teknologi, smartere produksjon og effektiv transport. Økt bearbeiding vil føre til økt restråstoff som igjen gir flere arbeidsplasser og verdiskaping

Sjømat Norge sitt bidrag er konkretisert ved følgende hovedmål for norsk sjømatnæring. Mål og tiltak for å nå disse vil bli operasjonalisert og konkretisert i det videre arbeidet.

Miljømessig bærekraft – hovedmål:

1. Sjømatnæringen skal ikke ha negativ effekt på artsmangfoldet	
Fangstbasert	Havbruk
Råvarer fra havet som går direkte til menneskemat eller til produksjon av fiskefôr, skal stamme fra bærekraftige høstede bestander (mål 14).	
Arter på lavere trofisk nivå, inkludert marine alger og dyre- og planteplankton, bør utgjøre en viktig andel av råvarene for sjømatproduksjon herunder fôr til bruk i akvakultur (mål 12, 13, og 14).	
De marine ressursene skal forvaltes bærekraftig. Alle marine ressurser herunder «nye» som hittil ikke har vært gjenstand for høsting, må forvaltes på en måte som legger til rette for stabil forsyning for industrialisering og verdiskaping under forutsetningen om at høstingen skal være miljømessig bærekraftig (mål 12, 13, og 14).	Havbruksnæringen skal bidra til å opprettholde bestandene av norsk villaks. Kontroll med lakselus og rømming er en forutsetning for forsvarlig drift (mål 14 og 15).
Arbeide internasjonalt for å forbedre fiskeriforvaltningen og slik bidra til å gjenoppbygge bestander utenfor norske farvann (mål 12 og 13).	Havbruksnæringen skal gjøre rømt laks sporbar tilbake til eier som bidrag i arbeidet for å bevare artsmangfoldet (mål 14 og 15).
Etablere effektive kontrolltiltak som sikrer at høstingen skjer innenfor fastsatte kvoter, og at regelverket overholde (mål 12 og 13).	Havbruksvirksomhet skal ikke redusere potensialet for kystfiske gjennom påvirkning på marine bestander som for eksempel kysttorsk og reker (mål 14 og 15).
	Havbruksnæringen skal innen 2030 redusere sine miljømessige fotavtrykk. Dette vil realiseres blant annet ved at en vesentlig andel av fiskefôret skal bestå av animalske og vegetabiliske biprodukter, insektprodukter og/eller produkter fra dyrking av mikroorganismer. Valg av råvarer til fôr skal være bærekraftig i forhold til sikring av artsmangfoldet, og til bevaring av regnskog og andre biotoper (mål 12, 13, 14 og 15).

2. Sjømatnæringen skal være en del av løsningen på klimautfordringen

Fangstbasert	Havbruk
Ved økt bearbeiding i Norge vil transportvolumene per enhet ferdigvare reduseres (mål 13).	
Sjømatnæringen skal være en aktiv pådriver for økt bruk av miljøregnskap i hele verdikjeden som verktøy for dokumentasjon og som grunnlag for prioriteringer (mål 8, 12, 13, 14 og 15).	
Den fangstbaserte næringen skal gjennom effektivisering, reduksjon i bruken av fossilt brensel, valg av kjølemedier og valg av transportløsninger, redusere sitt klimaavtrykk per tonn sjømat vesentlig i hele verdikjeden fra fangst til marked (mål 12 og 13).	Havbruksnæringen skal med særlig fokus på energi-effektivisering, reduksjon av fossilt brensel, valg av kjølemedier og valg av fôrråvarer, redusere sitt klimafotavtrykk pr. tonn sjømat vesentlig innen 2030 (mål 13, 14 og 15).

3. Sjømatnæringen skal bruke havet på en måte som fremmer en miljømessig bærekraftig utvikling

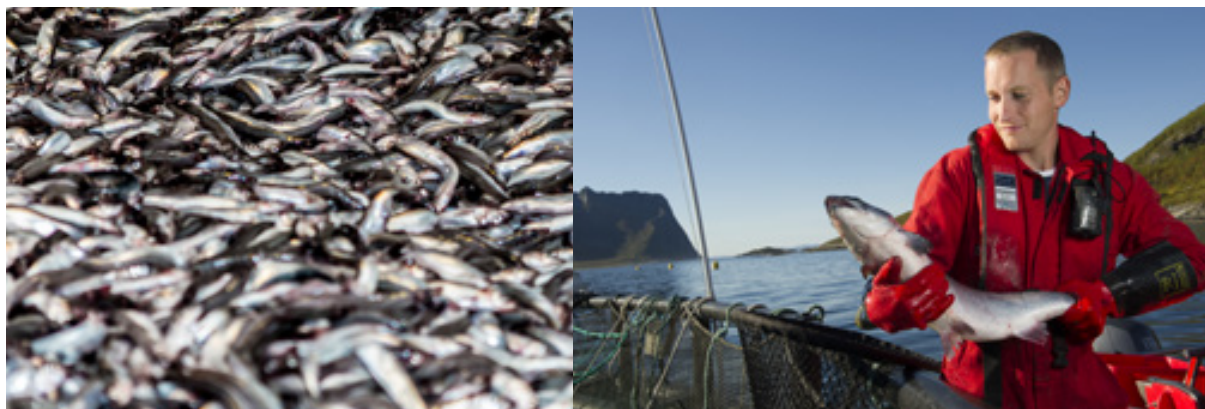
Fangstbasert	Havbruk
All marin matproduksjon er avhengig av et rent hav. Sjømatnæringen skal ha full kontroll med egne utslipp i forbindelse med sjømatproduksjonen (mål 14 og 15).	
Sjømatselskapene forplikter seg til å fortsatt bidra til opprydningsaksjoner av forurensning fra annen menneskelig aktivitet langs kysten (mål 14).	
Løpende kunnskapsoverføring fra norsk sjømatnæring til den internasjonale næringen skal bidra til å gjøre denne mer bærekraftig (mål 8, 12, 13, 14 og 15).	
Alt råstoff som høstes skal bringes til land (mål 12).	Havbruksnæringen skal med økt produksjon ikke øke sitt utslipp av organisk materiale og næringsalter slik at det truer økosystemet i havet (mål 14 og 15).

Sosial og økonomisk bærekraft

– hovedmål:

1. Sjømatnæringen skal bidra til å øke verdens matvareproduksjon	
Fangstbasert	Havbruk
<p>Kunnskaps- og teknologioverføring fra norsk sjømatnæring skal bidra til at sjømatindustri og akvakultur i andre land også kan øke sin effektivitet som bidrag til en bærekraftig økonomisk og sosial utvikling og til å redusere sitt miljømessige fotavtrykk pr tonn sjømat i vesentlig grad (mål 2, 3, 8, 9, 12, 13, 14 og 15).</p>	
<p>Matproduktive sjøareal skal prioriteres brukt til fiskeri- og havbruksvirksomhet. (mål 2 og 8).</p>	
<p>Restråstoff er en viktig kilde til lønnsomhet for sjømatnæringen. Bedre utnyttelse av restråstoff vil gi en bedre ressursutnyttelse og mindre svinn (mål 2 og 8).</p>	
<p>Norsk sjømatindustri skal bidra med økt matproduksjon ved bærekraftig høsting av dagens kommersielle arter, uutnyttede arter og høsting fra lavere trofiske nivå (mål 2 og 3).</p>	<p>Norsk havbruksnæring skal med sin ressurseffektive matproduksjon bidra til at økning av matproduksjon til 5 millioner tonn sunn sjømat innen 2050 (mål 2, 3 og 8)</p>
<p>Bedre råstoffkvalitet gjennom sertifisering av fartøy og begrensninger i fangstmengde ut fra fartøyets størrelse, lastekapasitet, utrustning og bemanning (mål 8).</p>	

2. Sjømatnæringen skal bidra til en positiv norsk samfunnsutvikling

Fangstbasert	Havbruk
<p>Norsk verdiskaping i sjømatnæringen skal dobles innen 2030. Dette vil bidra til økte skatteinntekter og gi flere arbeidsplasser (mål 2 og 8).</p>	
<p>Sjømatnæringen må være lønnsom nok til å gi en rimelig avkastning på investert kapital, og tilstrekkelig attraktiv til å tiltrekke seg ny kapital (mål 8 og 9).</p>	
<p>Sjømatnæringen må ha tilgang på kapital til å investere i oppgradering av produksjonsmidlene og nye teknologiske løsninger (mål 8 og 9).</p>	
<p>Gjennom innovasjon og forbedringer skal sjømatnæringen møte nye krav til produktene og produksjonsprosessene som stilles fra markedene (mål 8 og 9).</p>	
<p>Tollsatsene på sjømat til våre viktigste markeder må reduseres for å bidra til økt verdiskaping i Norge. Frihandelsavtaler må prioriteres. Nedbygging av tekniske handelshindringer i strid med WTO-avtalen må prioriteres. Det er viktig å beholde EØS-avtalen. Dette vil bidra til økt bearbeiding og raskere eksport av produktene, som igjen vil gi økt kvalitet og lønnsomhet (mål 8).</p>	
<p>Økt bearbeidingsgrad i Norge gir større råstoffgrunnlag for den marine ingrediensindustrien (mål 8 og 9).</p>	
<p>Offentlige tilsynsmyndigheter må tolke og håndheve regelverket ensartet i hele landet. Norsk regelverk må utformes på en måte som ikke gir konkurransevridning til fordel for utenlandske konkurrenter. Sjømatnæringen skal gjennom regelverket og korrekt rapportering bidra til en god ressursforvaltning og dokumentasjon av uttaket fra havet (mål 8).</p>	
<p>Det må sikres et effektivt, balansert og fleksibelt førstehåndsmarked, med normaliserte vilkår for handelen med fisk (mål 8).</p>	<p>Havbruksnæringen skal ha dialog på lokalnivå for å bidra til at legitime behov til lokalsamfunn i størst mulig grad blir ivaretatt (mål 8).</p>
<p>Sjømatindustrien skal, sammen med utstyrsleverandører og forskningsmiljøer, utvikle og ta i bruk ny teknologi, og slik legge til rette for lavere produksjonskostnader og smartere produksjon med mindre miljøfotavtrykk og økt gjenbruk/gjenvinning av innsatsvarer (mål 2).</p>	
<p>Det skal være like konkurransevilkår for sjømatbedriftene i Norge, også når det gjelder muligheten til vertikal koordinering i forsyningskjeden. (mål 8).</p>	
<p>Førstehåndsmarkedet må organiseres slik at fisk fra norske fartøy tilbys norsk fiskeindustri (mål 8).</p>	

3. Sjømatnæringen skal bidra til at levestandarden i verden bedres

Sjømatnæringen skal tilby attraktive og sikre arbeidsplasser, med ryddige arbeidsvilkår og etterlevelse av regelverket (mål 8).

Sjømatnæringen skal gjennom egne produksjonsaktiviteter, samt overføring av teknologi, kunnskap og høye standarder til internasjonal sjømatindustri og akvakultur bidra til anstendig arbeid og økonomisk vekst i de områdene som har en vesentlig sjømatproduksjon, er leverandører av råvarer eller teknologi til havbruksnæringen (mål 8).

Sjømatnæringen skal holde høye standarder for arbeidstakeres helse, arbeidsmiljø og sikkerhet i egne virksomheter, og bidra til inkluderende jobbmuligheter og anstendige arbeidsforhold både i egne virksomheter og hos leverandører (mål 8).

Regelverket for arbeidstid og bruk av midlertidig arbeidskraft må være tilpasset sjømatnæringens behov, og følges opp av sjømatbedriftene gjennom god kontakt med tillitsvalgte (mål 8).

SJØMAT NORGES BÆREKRAFTSMÅL I ET GLOBALT PERSPEKTIV

All matvareproduksjon vil i større eller mindre grad påvirke miljøet.

I diskusjonen om hva en forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst faktisk innebærer, er det viktig å sette denne inn i et perspektiv som også inkluderer de store globale utfordringene, og som også tar hensyn til de nasjonale samfunnsmessige positive konsekvensene av å videreutvikle norsk sjømatnæring.

Sjømat Norge har satt seg som mål at sjømat fra fiskeri og havbruk oppfyller FNs globale bærekraftsmål, gjennom lokale og internasjonale tiltak.

Sjømat Norge dekker hele verdikjeden, fra fjord til bord i norsk sjømatnæring. Medlemmene består av om lag 550 bedrifter med mer enn 12.000 ansatte innen fiskeindustri, havbruk, fôrproduksjon, biomarin industri, teknologi og service.

Les mer her:
sjomatnorge.no

Postboks 5471 Majorstuen
0305 OSLO
Besøksadresse: Næringslivets hus,
Middelthunsgate 27

Tlf: 99 11 00 00
firmapost@sjomatnorge.no
sjomatnorge.no